

(ISSN: 2587-0238)

Dinçer, S. (2024). Music In Stoic Philosophy: The Pursuir of Harmony, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 9(28), 594-602.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.752>

Article Type (Makale Türü): Research Article

STOA FELSEFESİNDE MÜZİK: BİR ARMONİN PEŞİNDE

Sezer DİNÇER

Dr, MEB, Ankara, Türkiye, ssezerdincer@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4239-280X

Received: 15.04.2024

Accepted: 27.08.2024

Published: 15.09.2024

Öz

Müzik, sadece duygusal bir deneyim değil, aynı zamanda duygusal, zihinsel ve hatta ruhsal bir yolculuktur. Felsefe, bu yolculuğu sorgulayarak müziğin doğasını, insanla ilişkisini ve evrendeki yerini anlamaya çalışmaktadır. Antik Yunan'dan günümüze kadar filozoflar, müzik aracılığıyla güzelliğin, iyiliğin ve doğanın anlaşılmasına dair derin düşünceler ortaya atmışlardır. Bu çalışmada, J.S. Bach'ın "Well-Tempered Clavier" eseri, Stoa ilkelerinden 'Evrensel Akıl', 'Evrensel Düzen', 'Erdemli Yaşam' ve 'Mükemmeliyet Arayışı' çerçevesinde Stoacı bakış açısıyla ele alınmıştır. "Well-Tempered Clavier"deki füğlerin birbirine benzer yapıda olması, Stoacıların evrendeki her şeyin aynı temel ilkelere göre işlediği 'evrensel düzen' inancına evrensel düzen arayışına, Stoacıların evrensel bir akla olan inancıyla doğrudan bağlantılı olduğu ve müziğin yaratılırken ilahi bir planın varlığına olan inancın ise, evrensel akla duyulan saygının bir ifadesi olarak yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Johann Sebastian Bach, Stoa, Well-Tempered Clavier, Füg, Prelüd

MUSIC IN STOIC PHILOSOPHY: THE PURSUIT OF HARMNOY

ABSTRACT

Music is not only a sensory experience, but also an emotional, mental and even spiritual journey. Philosophy questions this journey and seeks to understand the nature of music, its relationship with human beings and its place in the universe. From Ancient Greece to the present day, philosophers have put forward profound thoughts on understanding beauty, goodness and nature through music. In this study, J.S. Bach's "Well-Tempered Clavier" is analyzed from a Stoic perspective within the framework of the Stoic principles of 'Universal Reason', 'Universal Order', 'Virtuous Life' and 'The Quest for Perfection'. The fact that the fugues in "Well-Tempered Clavier" have a similar structure to each other has been interpreted as a direct connection to the Stoic belief in a universal reason, the search for universal order, the Stoic belief that everything in the universe operates according to the same basic principles, and the belief in the existence of a divine plan in the creation of music as an expression of respect for universal reason.

Keywords: Johann Sebastian Bach, Stoa, Well-Tempered Clavier, Füg, Prelüd

GİRİŞ

Felsefe ile müziğin ilişkisi, müzik eğitimi içinde önemszenmesi gereken bir konuyu ifade etmektedir. "Bu anlamda, müzik eğitiminde felsefeye olan gereksinim sorgulanmalı ve felsefenin çağdaş bir müzik düşüncesinde ne tür bir işleve sahip olduğu belirtilmelidir". Felsefeyle müziğin ve müzik eğitiminin ilişkisini iki yöntemle ele almak mümkündür. Bunlardan biri eğitimin felsefi temelleri üzerinden ele alınan bir yaklaşım, diğeri müziğin kendi doğasına felsefeyle bakılarak kurulabilecek ilişkidir (Aytimur, 2018).

Müzik, sadece duyuşal bir deneyim değil, aynı zamanda duyuşal, zihinsel ve hatta ruhsal bir yolculuktur. Felsefe, bu yolculuğu sorgulayarak müziğin doğasını, insanla ilişkisini ve evrendeki yerini anlamaya çalışır. Antik Yunan'dan günümüze kadar filozoflar, müzik aracılığıyla güzelliğin, iyiliğin ve doğanın anlaşılmasına dair derin düşünceler ortaya atmışlardır. Müzik, Platon için ideal devletin temel taşlarından biriyken, Aristo için karakterin gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Modern felsefede ise müzik, fenomenoloji, dil felsefesi ve estetik gibi farklı disiplinlerle ilişkilendirilerek incelenmiştir.

Müziğin felsefi incelemesi, aynı zamanda kültürel ve toplumsal bir boyut taşımaktadır. Farklı kültürlerde müziğe, farklı anlamlar yüklenmekte ve farklı işlevler görmektedir. Bu nedenle, müziğe felsefi bir bakış açısıyla yaklaşmak, aynı zamanda kültürel çeşitliliği ve insanın evrensel deneyimlerini anlamamıza da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Müzik, bir dil gibi, farklı topluluklar arasında iletişimi sağlamaktadır ve ortak bir deneyim alanı oluşturmaktadır. Aynı zamanda, bireyin kimlik oluşumunda ve toplumsal dayanışmanın güçlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Felsefe, bu karmaşık ilişkileri çözümleyerek müziğin insan hayatındaki yerini daha iyi anlamamızı sağlamaktadır.

Stoacılık, Antik Yunan'da ortaya çıkmış ve erdemli bir yaşamın peşinde koşan bir felsefe okuludur. Stoa felsefe, sadece teorik bir düşünce sistemi olmakla kalmayıp, aynı zamanda yaşamın her alanına nüfuz etmiş bir dünya görüşü olmuştur. Stoacı filozoflar için müzik, sadece bir sanat değil, aynı zamanda ahlaki gelişimi destekleyen, ruhu arındıran ve evrenle bağ kurmanın bir yolu olarak görülmüştür.

Stoa Okulu İ.Ö. 4. yy'da Kıbrıslı Zenon tarafından kurulmuş ve gelişmiştir. Genel çizgileriyle bir ahlâk felsefesi olmasının yanında, mantık ve fizik "bilimlerine de ayrı bir önem vermiş olan Stoa felsefesi, kosmosun yapısını inceleyen fiziği bir ağaca; insanların bu yapı içinde nasıl hareket edeceğini gösteren ahlâkı verimli bir tarlaya; ve fizik ile ahlâkı koruduğu için mantığı bir sura benzetmiştir. Bu yüzden, mantığın Stoa felsefesinde ayrı bir yeri ve önemi vardır. Stoacılar için mantık, Aristoteles'de olduğu gibi felsefe için bir araç değil, aksine felsefenin bir parçasıdır. Bir başka deyişle, mantık bir çeşit felsefedir (Berher, 1965; Dürüşken, 1991).

Elmalı (2015), stoa mantığının, retorik (hitabet) ve diyalektik olmak üzere iki kısma ayrıldığını ve hitabetin ise cümle yapısı ve dilbilgisini, müzik ve şiir teorilerini araştırdığını belirtmiştir.

Betimleme yönteminin ağırlıklı bir şekilde kullanıldığı bu çalışmada Stoa felsefesinde müziğe nasıl bakıldığı, ne şekilde kullanıldığı ve J.S.Bach'ın Well Tempered Clavier eseri stoacı bakış açısıyla yorumlanmaya çalışılmıştır. Bu

çalışmanın amacı, Stoa felsefesi ve müzik arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu bağlamda, konuya ilişkin literatürde çalışma olmaması nedeniyle bu çalışmanın literatüre önemli bir katkı ve farklı bakış açıları sağlayacağı öngörülmektedir.

Stoacılık ve Müzik Arasındaki Bağlantı

Stoacı felsefede müzik, kozmosun (evrenin) bir yansıması olarak görülür. Evrenin düzenli ve uyumlu bir yapıya sahip olduğu inancına dayanan Stoacılar, müziğin de bu kozmik düzenin bir parçası olduğunu düşünürler. Müzik, evrenin harmonisini yansıtan bir araç olarak kabul edilmiştir.

Stoikler sözel formları açıklayabilmek için herşeyden önce grameri incelemek zorundaydılar. Bunun yanında kurallara uygun sözel formlar bulmak ve kelimelerin nasıl oluştuğunu açıklamak için şiir, ölçübilim, müzik kuramı ve dil felsefesi ile de yakından ilgilenmek zorunda kaldılar. Bu incelemelerin sonunda, düşüncenin sadece dile değil, aynı zamanda kelimenin anlamına da dayandığını gördüler (Dürüşken, 1991).

Stoacı filozoflar için müzik, sadece duyuşsal bir deneyim değil, aynı zamanda bir içsel yolculuktur. Müzik aracılığıyla, insanlar kendi iç dünyalarına doğru bir yolculuğa çıkarlar ve ruhsal bir arınma yaşarlar. Müzik, duyuşsal iniş çıkışları dengeleyerek, iç huzurun sağlanmasına yardımcı olur.

Stoacılığın temel kavramlarından biri olan *logos*, yani evrensel akıl, müzikte de kendini gösterir. Müzik, logosun evrendeki tezahürlerinden biri olarak görülür. Müzik aracılığıyla, insanlar evrensel akla daha yakınlaşabilir ve kozmosla bütünleşebilirler.

Stoacılar göre, müzik ruhu etkileyebilen güçlü bir kuvvete sahiptir. İyi müzik, dinleyicinin duyuşlarını olumlu yönde etkileyerek, iç huzurunu ve dengeyi sağlamaya yardımcı olur. Bu sayede insanlar, daha erdemli bir yaşam sürmeye ve içsel çatışmalarını çözmeye daha yatkın hale gelirler. Müzik, Stoacıların ifade ettiği gibi, "ruhun jimnastiği"dir ve insanı daha iyi bir insana dönüştürür.

Stoacılar, müziğin sadece duyuşsal bir etkiye sahip olmadığını, aynı zamanda düşüncüyü de şekillendirdiğine inanmışlardır. İyi müziğin, dinleyicinin aklını aydınlattığını ve daha derin düşüncelere dalmasını sağladığını düşünmüşlerdir. İyi müzik sayesinde insanlar, evrenin düzeni hakkında daha iyi bir anlayışa sahip olur ve hayatın anlamını daha iyi kavrarlar. Stoa felsefesinde müzik, felsefi düşüncenin bir parçasıdır ve felsefi konuların daha iyi anlaşılmasına yardımcı olur.

Stoacı filozoflar, müzik eğitiminin insanın gelişiminde önemli bir rol oynadığına inanırlardı. Müzik eğitimi, sadece teknik becerileri geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda ahlaki karakterin oluşumuna da katkıda bulunur. Müzik eğitimi sayesinde insanlar, disiplinli, sabırlı ve özverili olmayı öğrenirler.

Bireyler üzerinde sevgi, sorumluluk, yaratıcılık duygularının gelişmesini sağlayan müzik eğitiminin amacı, insana, müziği sevdirmekten başka, müzik dinleme, yargılama becerisiyle birlikte insanın beğeni düzeyini yükseltmektir (Öz, 2001).

Müzik eğitimi, aynı zamanda sosyal becerilerin gelişmesine de yardımcı olur. Topluluk halinde müzik yapmak, insanların birbirleriyle uyum içinde çalışmayı öğrenmelerini sağlar. Bu da, daha iyi bir toplumun oluşmasına katkı sağlar.

Müzik bir anlatım yoludur, anlatım ise dil ile gerçekleştirilir. Müziksel anlatım, ancak müzik diliyle ifade edilebilir. Müziğin, insanın ortak dili olması özelliğinden dolayı bireyin kendi ülkesi ve başka ülkelerde yaşayan insan topluluklarını ve onların kültürlerini anlayarak evrensel kültürün temelleri oluşturulur. Kitle iletişim araçları yoluyla, insanların duygularını ifade etmede ve farklı toplumların kültürel özelliklerini yansıtan müzikler yayılmakta ve dinlenmektedir. Bu açıdan, müziğe bir kültür aktarması olarak da bakılabilir (Şen, 2006).

Stoacı ilkelerle uyumlu bir yaşam süren ve aynı zamanda müzikle uğraşan birçok kişi olmuştur. Özellikle Rönesans ve Barok dönemlerinde, birçok filozof ve sanatçı Stoacı düşüncelerden etkilenmiştir. Bu dönemde yaşayan bazı bestecilerin, eserlerinde Stoacı felsefenin izlerini taşıyor olabileceği düşünülmektedir.

Stoacılık, kişisel bir yolculuktur. Her birey, felsefeyi kendi yaşamına farklı şekillerde uyarlar. Bu nedenle, bir müzisyenin eserlerinde Stoacı etkiler görmek için derinlemesine bir analiz yapmak gerekir.

Yine de, Stoacılık ve müzik arasında önemli bir bağlantı vardır. Stoacıların müziğe bakış açısı şu şekilde özetlenebilir:

1- *İçsel Huzur*: Müzik, Stoacıların içsel huzura ulaşmalarına yardımcı olan bir araçtır.

2- *Duygusal Dengelenme*: Müzik, aşırı duygulardan kaçınmaya ve duygusal dengeyi sağlamaya yardımcı olur.

3- *Evrenle Bağlantı*: Müzik, Stoacıların evrenin düzenine olan inançlarını yansıtır ve onlarla evren arasında bir köprü görevi görür.

Roma İmparatoru ve aynı zamanda önemli bir Stoacı filozof olan Marcus Aurelius, müzikle ilgili yazılarında, müziğin ruhu etkileme gücünden bahsetmiştir.

Müzisyenler genellikle tek bir felsefeden değil, birden fazla felsefeden etkilenmiştir. Bu nedenle, bir bestecinin eserlerinde Stoacı etkilerin yanı sıra başka felsefelerin izlerini de bulmak mümkündür.

Direkt olarak "Stoacı müzisyen" olarak adlandırabileceğimiz, felsefelerini açıkça belgelemiş kişilerden bahsetmek mümkün değildir. Bunun nedeni, Stoacılığın öncelikli olarak bir yaşam felsefesi ve etik sistem olmasıdır. Stoacılar, içsel huzur, erdemli bir yaşam ve dışsal olaylara karşı kayıtsızlık gibi konulara odaklanmışlardır. Müzik, bu felsefenin bir parçası olarak daha çok bir araç veya meditasyon yöntemi olarak görülmüştür.

Ancak, Rönesans ve Barok dönemde yaşayan birçok besteci, eserlerinde Stoacı düşüncelerin izlerini taşımıştır. Örneğin, J.S. Bach'ın eserlerindeki matematiksel mükemmellik, evrensel düzen ve ilahi plana olan inanç, Stoacı felsefeyle ilişkilendirilebilir. Özellikle Fugue ve Kantata gibi eserlerinde bu etkileri görmek mümkündür. J.S. Bach'ın "Well-Tempered Clavier" eseri, klasik müziğinin en önemli eserlerinden biridir ve klavsen için yazılmış iki ciltlik bir yapıttır. Eser, her bir majör ve minör tonda bir prelüd ve füg içeren toplam 48 parça ile müzisyenler ve müzik öğrencileri için bir başvuru kaynağı olmuştur. Bu bağlamda bu eserin Stoacı bakış açısıyla ele alınması uygun görülmüştür.

"Well-Tempered Clavier" in Genel Özellikleri

Eser, iki ciltten oluşmaktadır ve her ciltte 24 parça bulunur. Parçalar, prelüd ve füg şeklinde düzenlenmiştir. Prelüd, genellikle serbest formda ve daha kısa olan bir giriş parçasıdır, füg ise daha karmaşık bir yapıya sahip ve kontrpuan tekniklerinin yoğun olarak kullanıldığı bir tür müzikal tartışmadır.

Bir müzik türü olarak prelüd ve füg yapısal kurgu bakımından müzik türleri içerisinde önemli bir yere sahiptirler. Özellikle füg, kurgu itibarıyla çok sıkı bir kurallar silsilesi içerisinde ortaya çıkan bir yaratı biçimidir (Sınır, 2020).

Prelüdlar, genellikle serbest formda ve daha kısa olan parçalardır. Bu parçalarda Bach, farklı melodik ve harmonik fikirleri deneyimlemiştir. Prelüdlar, füglere giriş niteliğindedir ve dinleyicileri müziğin atmosferine hazırlar. Fügler, kontrpuan tekniklerinin en önemli özelliği olan birden fazla melodinin aynı anda çalınması üzerine kurulmuştur. Bach, füglerde kontrpuan tekniğini ustalıkla kullanarak karmaşık ve etkileyici yapılar yaratmıştır.

Kelime olarak, "giriş yapmak" ya da "giriş müziği" gibi anlama gelen prelüd, bir müzik biçimi olarak da genelde kendinden sonra gelecek eserin hazırlayıcısı niteliğinde bir giriş müziği anlamına gelmektedir. Dandelot'a (2001) göre, prelüd "çalmadan önce" demektir. Ona göre, prelüd bu daha önemli diğer bir parçaya giriş görevi yapan kısa bir parçadır. Prelüdün amacı kendinden sonraki parçanın tonalitesini kabul ettirmektir.

Latince "kaçmak" anlamına gelen füg kelimesi, ilk kez Alman gezgin Oswald von Wolkenstein (1377-1445) tarafından XV. Yüzyılda kullanılmıştır (Sınır, 2020; Kaya, 2009). Altınel ve Büke'ye göre, XVII. Yüzyılda "Toccata", "Fantasia", "Praeludium" gibi başlıklar altında bestelenen yapıtlarda füg yazısının kullanıldığı bölümler bulunmakla birlikte bir müzik biçimi olarak füg'ün zirveye ulaşması ancak J. S. Bach'ın eserleriyle mümkün olabilmektedir (Altınel ve Büke'den akt. Kaya, 2009: 30).

Bach'ın döneminden önce ve 18. yüzyıl başlarında kullanılan akort sistemi, klavyeli çalgıların akord sisteminde sorunlar yaratıyor ve her ton aynı kusursuzlukla çalınmıyordu. Bu yüzden belli başlı bazı tonlar kullanılıyor ve parça aralarında klavsenin akordunu, yeni çalınacak esere göre değiştirmek gerekiyordu. Uzun süren çalışmalar sonunda Andreas Weickmeister bir oktavin akordunda sorun yaratan si diyez-do (his-c) aralığını, oniki eşit parçaya bölerek, her yarım sese eşit olarak dağıttı ve doğada öyle olmamasına karşın, tüm yarım sesleri eşit kabul etti. Böylece klavye üzerindeki en küçük aralık, yarım ses olarak kabul edildi ve sistem "İyi Düzenlenmiş"

(Eşitlenmiş) oldu. Böylelikle klavyeli çalgılarda, yirmidört tonun herbirini çalabilmek olanaklı hale geldi. Weickmeister'in yaptığı bu düzenlemenin önemini gösterebilmek için Bach, sistemin daha iyi anlaşılabilmesi için "İyi Düzenlenmiş Klavye" yi bestelemiştir (Kasap,2008)

Tematik Gelişme: Füglerde, bir ana tema (subject) belirlenir ve bu tema, farklı varyasyonlarla ve dönüşümlerle işlenir. Bu sayede füg, dinamik ve sürekli gelişen bir yapıya sahip olur.

Tonlar: Eser, tüm majör ve minör tonlarda birer prelüd ve füg içerir. Bu sayede, her tonun karakteristik özellikleri ve imkanları incelenebilir.

Armonik Yapı: Bach, eserinde zengin bir harmonik dil kullanmıştır. Modülasyonlar, kadanslar ve diğer harmonik teknikler, müziğe derinlik ve çeşitlilik katmıştır.

Ritmik Yapı: Eserdeki ritmik çeşitlilik, müziği daha canlı ve ilgi çekici hale getirir. Bach, farklı ritmik desenler ve ölçüler kullanarak müziğe hareketlilik kazandırmıştır.

"Well-Tempered Clavier" ve Stoa

1- Eser, her bir ton ve tonaltıda birer Füg içermektedir. Bu da, müziğin evrensel bir dil olduğunu ve her tonun eşit derecede önemli olduğunu gösterir. Bu durum, Stoacılığın evrensel bir akla ve her şeyin birbirine bağlı olduğu inancına paralellik gösterir.

2- Füglerin karmaşık kontrpuanları, matematiksel bir kesinlikle inşa edilmiştir. Bu, Bach'ın müziğinde sıkça görülen bir özelliktir ve evrenin matematiksel bir yapıya sahip olduğu inancını yansıtır.

3- Mükemmellik Arayışı: "Well-Tempered Clavier", Bach'ın mükemmeliyet arayışının en önemli eserlerinden biridir. Bu eser, müzikal bir sistemin en mükemmel halini sunma amacıyla yazılmıştır. Bu da, Stoacılığın erdemli bir yaşam ve mükemmeliyet arayışı ile olan bağlantısını hatırlatır.

4- Evrensel Düzen: Eserdeki tüm füglerin birbirine benzer yapıda olması, evrendeki her şeyin aynı temel ilkelere göre işlediği fikrini akla getirir. Bu da, Stoacıların evrensel bir düzen inancına paralellik gösterir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Stoa felsefesi, müzikle derin bir ilişki kurmuştur. Müzik, Stoacılar için sadece bir eğlence aracı değil, aynı zamanda ahlaki gelişim, ruhsal arınma ve evrenle bağ kurmanın bir yolu olmuştur. Müzik eğitimi, Stoacılar tarafından insanın gelişiminde önemli bir rol oynayan bir araç olarak görülmüştür. Stoacılık ve müzik arasındaki bu güçlü bağ, günümüzde de birçok sanatçı ve düşünür için ilham kaynağı olmaya devam etmektedir.

Johann Sebastian Bach, müzik tarihinin en önemli figürlerinden biridir. Eserlerindeki karmaşık kontrpuanlar, matematiğe dayalı yapı ve evrensel bir düzen arayışı, dinleyicileri yüzyıllardır büyülemektedir. Bach'ın müziğindeki bu özellikler, Stoacı felsefenin temel ilkeleriyle birçok ortak nokta taşımaktadır.

Stoacılar göre, evrendeki her şey, büyük bir düzen ve uyum içindedir. Bu düzen, insanın da bir parçası olduğu kozmik bir akıl tarafından yönetilmektedir. Bach'ın müziğinde de bu kozmik düzenin bir yansıması görülmektedir. Eserlerindeki karmaşık kontrpuanlar, birbirine iç içe geçmiş ve birbirini tamamlayan seslerin oluşturduğu bir yapıdır. Bu yapı, evrendeki her şeyin birbirine bağlı olduğu ve bir bütünün parçası olduğu Stoacı görüşünü yansıtmaktadır.

Bach'ın müziğindeki matematiksel mükemmellik de Stoacı felsefeyle ilişkilendirilebilir. Stoacılar, evrenin matematiksel bir yapıya sahip olduğuna inanırlardı. Bach'ın eserlerindeki sayısal oranlar, altın oran gibi matematiksel ilkelerin kullanımı, bu inancı destekler niteliktedir. Müzikteki bu matematiksel düzen, evrenin temel yapısını yansıtan bir ayna görevi görür.

Bach'ın müziğindeki evrensel düzen arayışı, Stoacıların evrensel bir akla olan inancıyla doğrudan bağlantılıdır. Stoacılar göre, evreni yöneten bir akıl vardır ve bu akıl her şeye nüfuz eder. Bach'ın müziğindeki ilahi bir planın varlığına olan inanç, bu evrensel akla duyulan saygının bir ifadesidir. Bach'ın eserlerindeki derinlik ve anlam, dinleyicileri evrenin büyüklüğü ve karmaşıklığı karşısında derin bir saygı duymaya iter.

Bach'ın müziği, Stoacı felsefenin evrensel düzen, akıl ve ilahi plan gibi temel ilkelerini müzikal bir dilde ifade eder. Eserlerindeki matematiksel mükemmellik, karmaşık kontrpuanlar ve evrensel bir düzen arayışı, dinleyicilere kozmik bir deneyim sunar. Bach'ın müziğini dinlemek, insanın evrenle olan bağlantısını hissetmesine ve içsel bir huzur bulmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Bu araştırmada veri toplama tekniği olarak doküman incelemesi tekniği kullanıldığı için etik kurul onayı gerektirebilecek bir durum bulunmamaktadır.

Yazarın Katkı Oranı Beyanı: Yazarın katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

- Aristoteles (2013). Politika. Say Yayınları.
- Aytimur, R. G. (2018). Müzik Eğitiminde Felsefi Yaklaşımların Yeri ve Önemi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(27), 1017-1034.
- Bach, Johann Sebastian. *Well-Tempered Clavier*. Edition Peters, 2014.
- Barbour, J. M. (1951). *Tuning and Temperament: A Historical Survey*. Michigan State University Press.
- Barker, A. (1989). *The Elements of Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Bruscia, K. E. (2002). *The Role and Practice of Music Therapy*. Gilsum, NH: Barcelona Publishers.
- Cohen, H. (1984). *Bach: Studies on the Performance of His Vocal Music*. Cambridge University Press.
- Dürüşken, Ç. (1991). Stoa Mantığı. *Felsefe Arşivi*, (28).
- Elmalı, O. (2015) "Helenistik Felsefe ve Roma Felsefesi/Ahlak Felsefesi Stoacılık," In Doğu dan Batı ya Düşüncenin Serüveni , İstanbul: İnsan Yayınları, pp.333-357.
- Hadot, P. (1995). *What is Ancient Philosophy?* Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Houghton, W. H. *The Well-Tempered Clavier: Its History and Influence*. Oxford University Press, 2002.
- Inwood, B. (2005). *Ethics and Human Action in Early Stoicism*. Oxford: Oxford University Press.
- Inwood, Brad. (2009). *The Stoics: A Guide for the Perplexed*. Bloomsbury Academic.
- Kasap, D. (2008). Johann Sebastian Bach'ın 24 füğ'ünün form analiz ve icra yönünden incelenmesi
- Long, A. A. (1971). *Hellenistic Philosophy*. Duckworth.
- Long, A. A. (2002). *Epictetus: A Stoic and Socratic Guide to Life*. Oxford University Press.
- Mann, A. (1984). *The Study of Fugue*. Oxford University Press.
- Nordoff, C., & Robbins, J. (1977). *Creative Music Therapy*. New York: Guilford Press.
- Nussbaum, M. C. (2001). *The Therapy of Desire*. Princeton University Press.
- Nussbaum, M. C. (2001). *The Therapy of Desire*. Princeton: Princeton University Press.
- Öz, N. B. (2001). İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 101-106.
- Platon (2005). Devlet. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Sellars, J. (2006). *Stoicism*. University of California Press.
- Sınır, İ. (2020) JS Bach'ın BWV 851 Numaralı Prelüd ve Füğünün Formel ve Tonal Analizi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 12-36.
- Şen, Y. (2006). Okulöncesi dönemde, çocuğun gelişiminde müziğin önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 337-343.